

919090 1

หน้า ๑

1.1 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ คืออะไร ?

การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ เป็นความพยายามในการให้คำอธิบายที่เป็นระบบและครอบคลุมถึงเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในอดีตที่ผ่านมา เป็นการศึกษาถึงความพยายามของมนุษย์ในการแสวงหาสินค้าและบริการ เพื่อบำบัดความจำเป็นพื้นฐาน 4 ประการของคน ได้แก่ อาหาร น้ำ เสื้อผ้า และท่อ竽่ออาศัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และพาณิชยกรรมทั้งในແเนວโน้มทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนทางสถาบันที่ได้ดำเนินมาในอดีต

วิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ อาจรวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในแง่การเมือง และสังคมด้วยเช่นพำนในส่วนที่เกี่ยวกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนแต่ละกลุ่มในช่วง ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ Sir George Clark ได้ให้คำอธิบาย วิชาประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจว่า “ เป็นการศึกษาความเป็นไปทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในอดีต ไม่ว่าจะเป็น แนวความคิด หรือ การกระทำของมนุษย์ที่มีส่วนผลกระทบกระเทือนต่อการทำมาหากิน เช่น และความเป็นอยู่ของคนในฐานะผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค ชาวเมืองและชาว ชนบท คนงานและคนรวย เจ้าหนี้และลูกหนี้ นายข้างและลูกข้างรวมทั้งคนว่างงานด้วย ซึ่งในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจนั้นจะไม่มีจุดเริ่มต้นที่แน่นอน ....”

1.2 ความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ

วิชา ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจเป็นวิชาที่ได้รับความสนใจศึกษา กันอย่างจริงจังและน่ามารวมไว้ในหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทยโดยและอเมริกา

เมื่อราศรีศศิธรรย์ที่ 19 สำหรับประเทศไทยได้บรรจุวิชานี้ในหลักสูตรการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ในระดับหลังสูงคราม โกลด์ริงที่สอง เนื่องจากในการเป็นนักเศรษฐศาสตร์เศรษฐศาสตร์ที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องมีความรู้ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจด้วย เพราะถ้าไม่รู้สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตแล้ว อาจจะไม่เข้าใจถึงความเป็นมาของปัญหาเศรษฐกิจ และอาจจะไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างถูกต้องนัก ซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจได้ดังนี้

1. วิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจเป็นการศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามวิธีประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่ง เพราะเหตุการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตเป็นห้องทดลองอย่างดีสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ เหตุการณ์ในอดีตสามารถใช้เป็นเครื่องทดสอบว่าทฤษฎีต่างๆใช้ได้ผลหรือไม่ เช่น นโยบายลัลลิเสรีนิยม (Laissez Faire) ซึ่งใช้ไม่ได้และเลิกล้มไปในที่สุดในราศรีศศิธรย์ที่ 20 เมื่อจากเมื่อเวลาผ่านไปสภาพการณ์ต่างๆในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจอาจสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาปัจจุบันและปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

2. ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจช่วยให้เข้าใจทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะทฤษฎีพัฒนาเศรษฐกิจได้ดีขึ้นซึ่งเป็นวิธีตรงข้ามกับข้อ 1 โดยที่ในกรณีแรกนั้น ถ้าเราเข้าใจทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แล้วทฤษฎีต่างๆจะใช้ได้หรือไม่นั้น ก็ต้องศึกษาปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจในประวัติศาสตร์ แต่ในกรณีนี้หมายความว่า การจะเข้าใจทฤษฎีต่างๆได้ จำเป็นต้องศึกษาถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์แล้ว นำข้อมูลนั้นมาหาความสัมพันธ์และตั้งสมมุติฐานขึ้น ถ้าหากสมมุติฐานนั้นใช้ได้และตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ก็จะกลายมาเป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ดังเช่นที่นักเศรษฐศาสตร์ชื่อ W.W.Rostow ได้พยากรณ์เชิงการเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมของประเทศไทยอังกฤษและประเทศไทยต่าง ๆ ในยุโรป โดยแบ่งขั้นตอนของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจออกเป็น 5 ขั้น โดยศึกษาถึงแนวโน้มทาง

เศรษฐกิจและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของประเทศไทยเหล่านั้น และได้กล่าวมาเป็นทฤษฎี พัฒนาเศรษฐกิจทฤษฎีหนึ่งที่แพร่หลายในการศึกษาเศรษฐศาสตร์ เช่นเดียวกันกับ ทฤษฎีเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินกับราคา ทั้งนี้โดยอาศัยการสังเกต และการวิเคราะห์ผลของปัจจัยต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีต

3. ในการศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทยในประเทศไทยนั้น ทำให้ ทราบว่าเหตุใดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจึงเกิดขึ้นได้ อะไรเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจ เอกชนหรือรัฐบาลเข้ามามีส่วนในการขยายตัวทางเศรษฐกิจและ สังคมมากน้อยเพียงใด เหตุการณ์ในอดีตเหล่านี้สามารถนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ ปัจจุบันของประเทศไทย ฯ ซึ่งมีสถานการณ์ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในอดีตของประเทศไทย นั้น ๆ เพื่อนำมาพิจารณาถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างได้

ดังนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ จะทำให้เราเข้าใจระบบเศรษฐกิจใน ปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น เพราะได้เรียนรู้ว่าระบบเศรษฐกิจได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอน มาก่อน ไม่ได้รู้ถึงประสบการณ์และบทเรียนจากการกระทำในอดีตว่า มีปัจจัยสำคัญ อะไรบ้างที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป และบุคคลในสังคมได้รับผลกระทบ กระเทือนอย่างไร และมีปฏิกริยาอย่างไรบ้าง ความรู้ที่ได้รับจากเหตุการณ์ในอดีตนี้สามารถ นำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ให้ดีขึ้นด้วยได้

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาจะเน้นถึงเนื้อหาสำคัญหลักๆ ดัง

1. โครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การค้า การเกษตรกรรม และ อุตสาหกรรม เริ่มต้นตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 1000 เมื่อจักรวรรดิโรมันได้สูญเสีย ไปจนถึง ระยะหลังสุดครั้งโอลกอรัชท์ที่ 2

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันเศรษฐกิจต่างๆ เช่น สถาบันการเมือง สถาบันศาสนา และองค์กรธุรกิจ ตลอดจนการพัฒนาสถาบัน และบทบาทของรัฐบาล
3. การขยายตัวของเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และ การพัฒนาการคมนาคมขนส่ง
4. ศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจไทยปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่ระดับหลังสงเคราะห์ ครั้งที่ 1 ถึงหลังสงเคราะห์ ครั้งที่ 2